

Lupinbekämpardagen är satt till den 6 juni varje år. Spridningen minskar ju tidigare de tas bort.

Gemensamt för alla främmande invasiva arter

är att de på något sätt hotar mångfalden av inhemska eller "ursprungliga" arter. De sprids i Sverige eftersom de inte har några naturliga fiender.

Invasiva arter kan

- Sprida sjukdomar som försvagar eller slår ut svenska arter. Ett exempel är kräftpesten och signalkräftan som konkurrerade ut flodkräftan.
- Korsbefrukta med inhemska arter. Ett exempel är den tyska fältharen som nu konkurrerar ut vår svenska skogshare och ibland också parar sig med vår inhemska skogshare.
- Äta allt i sin väg, som den spanska skogssnigeln, tallvedsnematoden (Portugal/Spanien) och dubbelögad bastborre (Sibirien) som kan komma att orsaka skador för skogsbruket.
- Sprida sig okontrollerat som till exempel jättelokan, blomsterlupin och contorta-tall.

Om blomsterlupinen

Risk för invasivitet: Mycket hög risk (SE) 4AB,4E (enligt Naturvårdsverket och SLU).

Ursprung i Nordamerika, importeras till Europa sedan början av 1800-talet. Förvildade lupiner i Sverige sedan 1870.

De största bestånden i Sverige finns på sur mark, t.ex. västkusten, Värmland, Dalarna.

Växtplats

Helst näringsfattiga, väl-dränerade ruderatmarker. Anpassningsbar till blötare och näringsrikare.

Blomning

Blommar juni-augusti. Pollineras huvudsakligen av humlor (trots att de saknar nektar).

Frön

Mellan 1200-2600 frön per planta och säsong. Klarar sig i upp till 70 år.

Fröna sprids ut explosivt någon meter från plantan. Även via rötter i jorden.

Sprids utmed vägar (däck), banvallar (hjul), bäckar, men också av stövlar och skördare/skotare.

Rötter

Rötterna har knölar med kvävefixerande bakterier, de lever i symbios. Gör att lupinen klarar näringsfattig mark. Jordens gödslas (kväve) varje år och blir allt fetare, ängsblommor avskräcks.

Kraftig rot som lagrar näring. Svåra att dra upp helt. Nya skott även om den blir slagen varje år.

Påverkan på biodiversitet

Genom kvävegödning av marken gynnas den sig själv och andra kvävekrävande växter. Kvävet/gödningen gör att ängsblommor och lågvuxen, örtrik, flora inte trivs (de vill ha mager jord) och ersätts av lupiner. Kvävet finns kvar länge, även om lupinerna försvinner. Jorden kan behöva "avmagras" några år innan ängsblommor och örter kommer tillbaka. Pollinerande insekter föredrar lupiner före andra växter. Antalet fjärilar, oavsett art, minskar.

Stor förmåga att ta över och skugga ut annan vegetation.

Påverkan på samhället och ekonomin

Kvaliteten på foder, bete och ensilage försämras när växten sprids i hagar och odlingsmark.

Blomsterlupiner innehåller alkaloider, som kan vara giftiga för får och nötkreatur.

Pollineringen av jordbruksgrödor försämras. Inblandning av lupiner i jordbruksmark leder till att ängsväxter och därmed insekter trängs bort och tvingas till torra och näringsfattiga vägrenar. När vägrenarna tas över av lupiner och den naturliga floran trängs undan förändras mängden insekter. Dels genom att alla insekter inte är anpassade för att kunna öppna lupinens blommor, de får svårt att hitta andra blommor, dels genom att de insekter som faktiskt kan öppna lupinernas blommor föredrar lupiner framför andra växter och dels genom att lupinerna snabbt blommar över, pollineringen minskar än mer. Jordbruket importerar allt fler insekter.

Övervintring

Växten övervintrar med knoppar under jord.

Bekämpning

1. Slå den innan den sätter frö, gärna flera gånger per säsong.
2. Gräv eller dra upp plantan.
3. Allt läggs i säck och körs till återvinningscentralen (Björnhyttan).
4. Säckarna med lämnas i containern för invasiva växter.

Naturvårdsverket är ansvarig myndighet för arbetet med invasiva arter på land.

Förekomster bör utrotas och rapporteras till [Artfaktas rapporteringstjänst](#).

Källor

[Naturskyddsföreningen](#) (läst 2024-04-10, senast uppdaterad 2021-06-24)

[Skogforsk om Contorta](#) (läst 2024-04-10, publicerad 2020-04-20)

[Skogsstyrelsen om risker för skogen](#) (läst 2024-04-10, publicerad 2022)

[SLU Artdatabanken om lupiner \(1\)](#) (läst 2024-04-10)

[SLU Artdatabanken om lupiner \(2\)](#) (läst 2024-04-10, Senast ändrad: 03 januari 2024)

Förvildning 1870 ([bibliotek](#)) Hylander, Nils, Prima loca plantarum vascularium Sueciae: plantae subspontaneae vel in tempore recentiore adventitiae = Första litteraturuppgift för Sveriges vildväxande kärlväxter jämte uppgifter om första fynd: förvildade eller i senare tid inkomna växter, Sv. botaniska fören., [Stockholm], 1971. Svensk Botanisk Tidskrift 64 (Supplement), 1–332.

[Om fjärilar](#) (läst 2024-04-10)

[Naturvårdsverket](#) (läst 2024-04-10, infoblad daterat april 2022)

[Fritidsodlingens riksorganisation](#) (läst 2024-04-10)

[WBAB om avfall av invasiva arter](#) (läst 2024-04-10)